

Roiha

27.5.2008

Anvisningar för arbetarskyddssamarbetet

I det nya avtalet om arbetarskydd understryks arbetarskyddssamarbetets roll som en del av den strategiska styrningen av personalresurserna vid sidan av mer traditionella mål som gäller en sundare och tryggare arbetsmiljö, en bättre kvalitet på arbetslivet och bättre resultat. Detta medför att arbetarskyddet blir en naturlig del av linjeorganisationens verksamhet och chefsarbetet. Det är hela personalens sak att främja arbetarskyddet och samarbetspersonalens roll inom arbetarskyddet är framför allt att vara expert i arbetarskydds- och arbetssäkerhetsfrågor.

Begreppet arbetsplats

Enligt § 1 (tillämpningsområde) i avtalet gäller avtalet samtliga kommuner och samkommuner eller andra helheter som definieras som arbetsplatser enligt 25 § i tillsynslagen inklusive deras tjänsteinnehavare och arbetstagare. Med en arbetsplats för vilken en samarbetsorganisation ska bildas för arbetarskyddet avses enligt 25 § i tillsynslagen en sådan helhet av ett eller flera verksamhetsställen eller en eller flera verksamhetshelheter som är samarbetsmässigt ändamålsenliga regionalt och verksamhetsmässigt sett och utgår från verksamhetens art och omfattning och antalet arbetstagare på verksamhetsställena eller i verksamhetshelheterna.

Utgångspunkten är att kommunen eller samkommunen är en arbetsplats som avses i det kommunala avtalet om arbetarskyddssamarbete. Enligt § 5 mom. 4 i avtalet kan i stora kommuner och samkommuner eller på andra grunder efter lokal prövning bildas även samarbetsorganisationer på två eller tre nivåer. Då blir det fråga om verks- eller inrättningsnivå eller en regional helhet. I detta fall väljs på samma sätt också personal för arbetarskyddssamarbetet.

Kommunala affärsverk hör organisatoriskt till kommunorganisationen och verkar i samband med ett kommunalt verk eller en kommunal inrättning. Det är i enlighet med § 5 mom. 4 i avtalet möjligt att efter lokalt beslut bilda en egen samarbetsorganisation för ett affärsverk och även att välja motsvarande samarbetspersonal för arbetarskyddet.

När kommunstrukturen förändras

I situationer där kommunstrukturen förändras, dvs. då en helt ny kommun bildas och gamla upplöses, kommunen eller kommunerna införlivas med någon annan kommun och därmed läggs ned, och primärvården, socialväsendet eller yrkesutbildningen organiseras måste man vid organiseringen av arbetarskyddsverksamheten i samarbetsområdena se till att den inte hamnar i skuggan av annat utan att det blir möjligt att fullt ut dra nytta av den sakkunskap personalen inom samarbetet för arbetarskydd har.

Det är kommunen, samkommunen eller den så kallade värdkommunen som ansvarar för tillhandahållandet av service. I värdkommunsmodellen underställs enheter inom två eller flera kommuners område som producerar

Roiha

27.5.2008

samma välfärdstjänst (till exempel social- och hälsovården) värdkommunens organisation. I detta fall verkställs arbetarskyddssamarbetet inom ramen för värdkommunens samarbetsorganisation. Det är således möjligt att genom lokala avtal tillsätta egna samarbetspersoner inom arbetarskyddet för verksamhetsenheter som är belägna i olika kommuner enligt vad som lokalt upplevs nödvändigt: en arbetarskyddsfullmäktig med ersättare, ett arbetarskyddsombud eller motsvarande eller av grundad anledning ett eget samarbetsorgan.

Genom lokala och regionala beslut är det möjligt att avtala om ett organ som koordinerar arbetarskyddssamarbetet. Organets regionala uppgift är att samordna arbetarskyddssamarbetet till exempel i enlighet med strategin i samarbetsområdet.

Val av samarbetspersonal

På en arbetsplats där minst tio arbetstagare arbetar ska enligt 29 § 1 mom. i lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen (44/2006) arbetstagarna bland sig utse en arbetarskyddsfullmäktig och två ersättare till sina företrädare för det samarbete som avses i lagens 5 kapitel samt för kontakterna till arbetarskyddsmyndigheterna. Även på andra arbetsplatser kan arbetstagarna bland sig utse en fullmäktig och ersättare enligt ovan. Arbetstagare i tjänstemannaställning på en arbetsplats har rätt att bland sig utse en arbetarskyddsfullmäktig och två ersättare till sina företrädare.

Enligt § 5 i avtalet är mandattiden för personalen inom arbetarskyddssamarbetet fyra år. De som för närvarande sköter uppgifter inom arbetarskyddssamarbetet fortsätter till utgången av mandatperioden 31.12.2009. Valet för rättas i enlighet med en riksomfattande valanvisning. Före valet ska de anställda ha indelats i personal i arbetstagar- respektive tjänstemannaställning. Likaså ska lokalt avtalas om huruvida samarbetsorganisationen för arbetarskydd som bildas ska ha en, två eller tre nivåer. Före valet ska parterna också avtala om arbetarskyddsfullmäktigeledamöternas tidsdisponering.

Om det före hösten 2009 sker förändringar i kommunstrukturerna blir man till följd av den tvungen att justera även samarbetsorganisationen för arbetarskyddet. Då kan alternativen vara att bilda en helt ny samarbetsorganisation för arbetarskyddet eller att vid sammanslagning komplettera den mottagande kommunens samarbetsorganisation för arbetarskydd samtidigt som samarbetsorganisationerna i den kommun som upplöses upphör att existera. Även olika övergångslösningar kan komma i fråga.

Utbildning

I § 8 i avtalet hänvisas till 33 § i tillsynslagen enligt vilken arbetsgivaren ska se till att arbetarskyddsfullmäktigen och fullmäktigens ersättare har möjlighet att få lämplig utbildning i arbetarskyddsfrågor. Samma paragraf förpliktar arbetsgivaren och arbetarskyddsfullmäktigen samt fullmäktigens ersättare att ta upp behovet av utbildning samt arrangemangen kring detta till behandling

Roiha

27.5.2008

inom två månader från valet. En arbetarskyddsfullmäktig får inte på grund av arbetarskyddsuppdraget försättas i en sämre ställning än andra tjänsteinnehavare och arbetstagare vid personalutbildningen. Enligt § 8 i avtalet bör en arbetarskyddsfullmäktigs behov av utbildning inom yrket uppmärksammas medan arbetarskyddsfullmäktigen sköter sin uppgift och särskilt när uppgiften upphör. Vid bedömningen ska man beakta mandatperiodens längd och arbetsbefrielsens omfattning samt eventuella förändringar i arbetet.

Om det representativa samarbetet i enlighet med samarbetsavtalet för arbetarskydd sköts av det samarbetsorgan som avses i lagen om samarbete mellan kommunala arbetsgivare och kommunala arbetstagare (samarbetslagen, 449/2007) är det viktigt att hela samarbetsorganet engagerar sig i utvecklingen av arbetarskyddsverksamheten och utbildar sig för detta.

Arbetsgivarens företrädare i samarbetet

Arbetarskyddschefen representerar arbetsgivaren i arbetarskyddssamarbetet. I avtalet om arbetarskyddssamarbete ingår en hänvisning till 28 § i tillsynslagen, där det finns bestämmelser om utnämningen av en företrädare för arbetsgivaren (arbetarskyddschefen), om kraven på den arbetarskyddschef som utnämns och om arbetarskyddschefens uppgifter. Bland uppgifterna nämns till exempel att bistå arbetsgivaren och cheferna i uppgifter som hänför sig till anskaffning av sakkunskap om arbetarskyddet, att vidta nödvändiga åtgärder för att ordna och upprätthålla samarbetet och att arbeta för att utveckla arbetarskyddssamarbetet. I § 9 i avtalet konstateras att arbetarskyddschefen har rätt att delta i arbetarskyddskommissionens eller motsvarande organs sammanträden även om han eller hon inte är medlem.

Det är möjligt att avtala lokalt om att arbetarskyddschefens uppgifter ordnas som ett gemensamt system med köpta tjänster. Vid organiseringen ska samtliga berörda arbetsenheter få tillräckligt med resurser för arbetarskyddschefen.

Arbetarskyddsombud

Enligt § 5 i avtalet är det med stöd av ett lokalt avtal möjligt att tillsätta arbetarskyddsombud eller personer med motsvarande beteckningar för att representera personalen på enskilda arbetsställen eller arbetsenheter. Paragraf 10 i avtalet gäller arbetarskyddsombudets uppgifter. Ett sätt att genomföra lokalt samarbete är att tillämpa en verksamhetsmodell med arbetarskyddspar som består av företrädare för arbetsgivaren och för personalen.

Gemensam arbetsgrupp

Efterlevnaden av avtalet följs upp av en arbetsgrupp som tillsatts gemensamt av avtalsparterna. Gruppen ger också utlåtanden om tolkningsfrågor som uppstått vid tillämpningen av avtalet. Den kommer själv att godkänna sin arbetsordning och avtala om sina arbetsformer.